



NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

«Sterk grunneiermedvirkning sikrer arts mangfold i Utvalgt naturtype, men er sterk grunneiermedvirkning alltid sikra? (2023- 2025)»

Ellen Svalheim, Bolette Bele. Bjørn Egil Flø, Elin Blütecher, Synnøve Nordal
Grenne, Marie Uhlen Maurset, Pål Thorvaldsen, Avslutningswebinar 15.05. 2025



Foto: Kai Jacobsen

Program

13.00: Velkommen ved forskningssjef Anders Nielsen

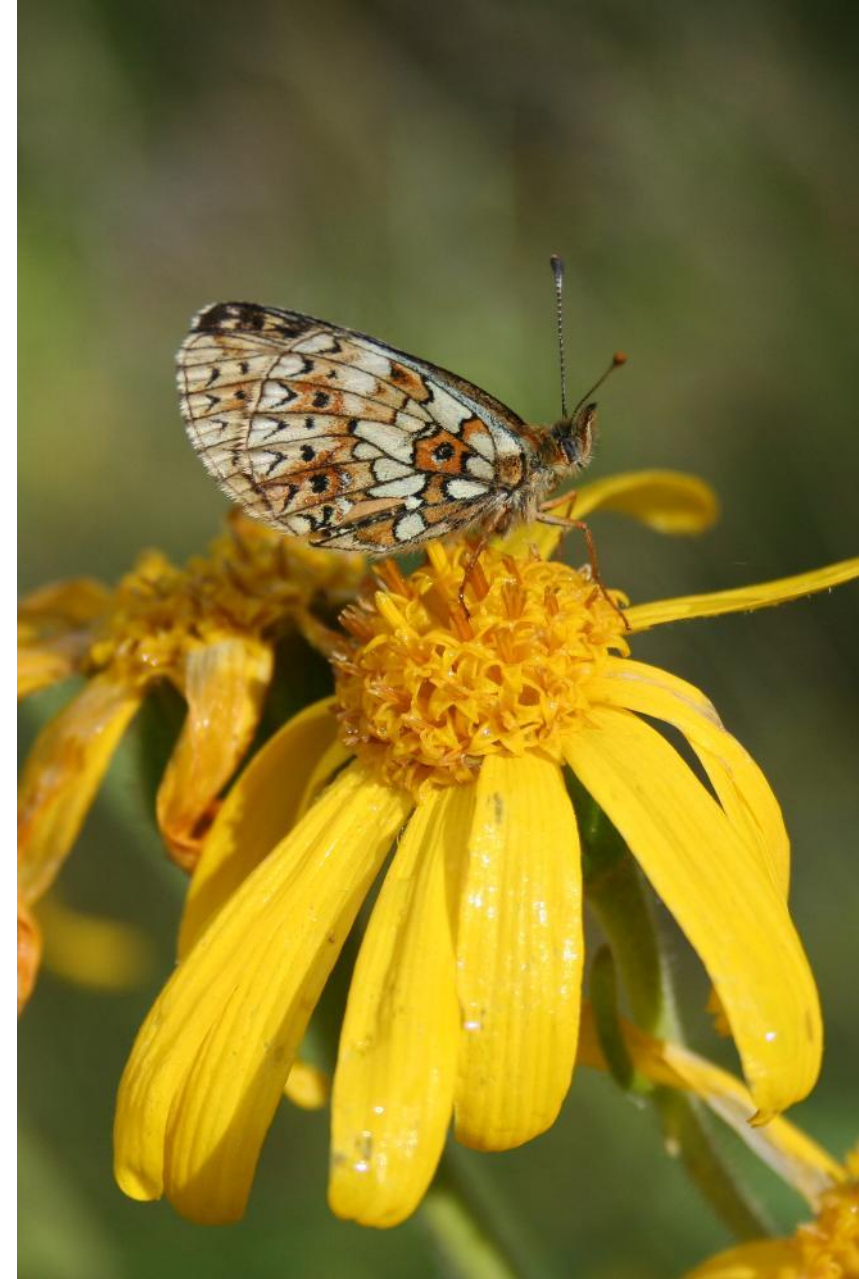
Innledning: - Problemstilling, mål, fokus, ved Ellen Svalheim (prosjektleder)

Gjennomgang av resultater

1. Spørreundersøkelse sendt til grunneierne ved Ellen
2. Intervjuer av grunneiere ved Bolette Bele
3. Intervjuer av konsulenter ved Bjørn Egil Flø
4. Råd til videre oppfølging ved Ellen Svalheim

14.30: Hva kan resultatene fra prosjektet bidra med i den videre oppfølgingen av slåttemarkene? Ved Martina Skjellerudsveen, Landbruksdirektoratet og Dordi Mogstad Miljødirektoratet.

- 14.45: Svare på spørsmål via chatten



Slåttemark: kritisk trua (CR) og utvalgt naturtype jfr. Naturmangfoldloven, med egen handlingsplan.

På eiendom i **aktiv drift** =
berettiga produksjonstilskudd

Ute av drift

Tilskudd til skjøtsel:

1. Landbruksdirektoratet:
Regionalt miljøprogram,
RMP
2. Miljødirektoratet: Trua
naturtyper. Krav om
skjøtselsplan.



Tilskudd til skjøtsel:

1. Miljødirektoratet: Trua
naturtyper. Krav om
skjøtselsplan.

Arvesølvmodellen

Oppfølgingen av handlingsplan for slåttemark følger «Arvesølvmodellen»- der sterk grunneier-medvirkning og samarbeid med forvaltning og fagmiljøer står sentralt.





Mål

Undersøke hvordan grunneiermedvirkningen i skjøtselsplanprosessene for slåttemark fungerer.

Undersøke hvilken betydning grunneiers medvirkning i planprosessen har å si for skjøtselen av slåttemarkene, og hva som motiverer grunneiere/brukere til å drive med skjøtsel.



Delmål

Undersøke:

- Hvordan/i hvilken grad grunneier involveres i skjøtselsplanprosessen, og *hvordan dette oppleves*.
- Om eksisterende prosesser for utarbeiding av skjøtselsplaner bidrar til:
 - motivasjon for videre skjøtsel.
 - å nå målene for å ivareta naturtypen.

Sammenligne:

- skjøtselen av slåttemark som mottar tilskudd over tilskuddsordningen «trua naturtyper» (nå: «tilskudd til tiltak for å ivareta natur») med de som mottar tilskudd over RMP.
- Sammenligne skjøtsel og motivasjon hos de som har skjøtselsplan med de som ikke har skjøtselsplan.

Målgrupper

- grunneiere/brukere som utfører det praktiske skjøtselsarbeidet
- fagmiljø/konsulentbransjen som utarbeider skjøtselsplaner
- miljø- og landbruksforvaltningen som administrerer handlingsplanarbeidet og som forvalter tilskuddsordningene.

Prosjektets referansegruppe, representert med:

Landbruksdirektoratet, Miljødirektoratet, Norsk landbruksrådgivning NLR, ett konsulentfirma, Statsforvalter i Agder, Innlandet, Vestland og Troms & Finnmark

Finansiert av: Landbruksdirektoratet, Klima og miljøprogrammet, KMP





Data er henta inn gjennom:

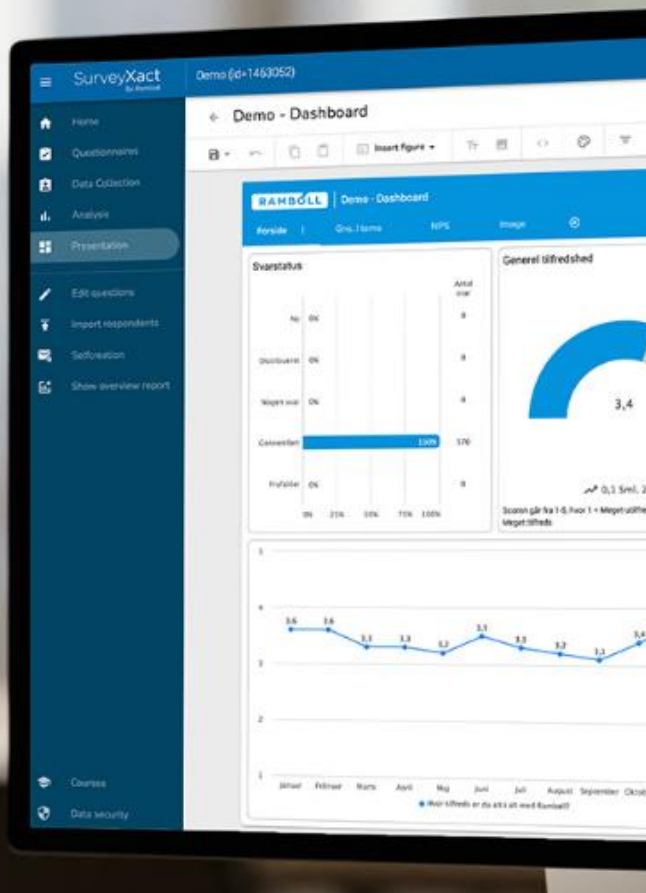
- **Spørreundersøkelse** til de som har fått tilskudd til skjøtsel (TN/RMP)
- **Intervjuer** med:
 - utvalgte grunneiere
 - konsulenter som utformer skjøtselsplaner

Resultater: Spørreundersøkelsen

Gjennomført, februar 2024.

- Sent til 575 personer som mottok tilskudd fra Mdirs «Trua naturtyper» og Ldirs RMP
- 44% (262) svarte

Spørreundersøkelsen var delt inn i to deler: del A for de som har skjotselsplan og del B for de som ikke har skjotselsplan





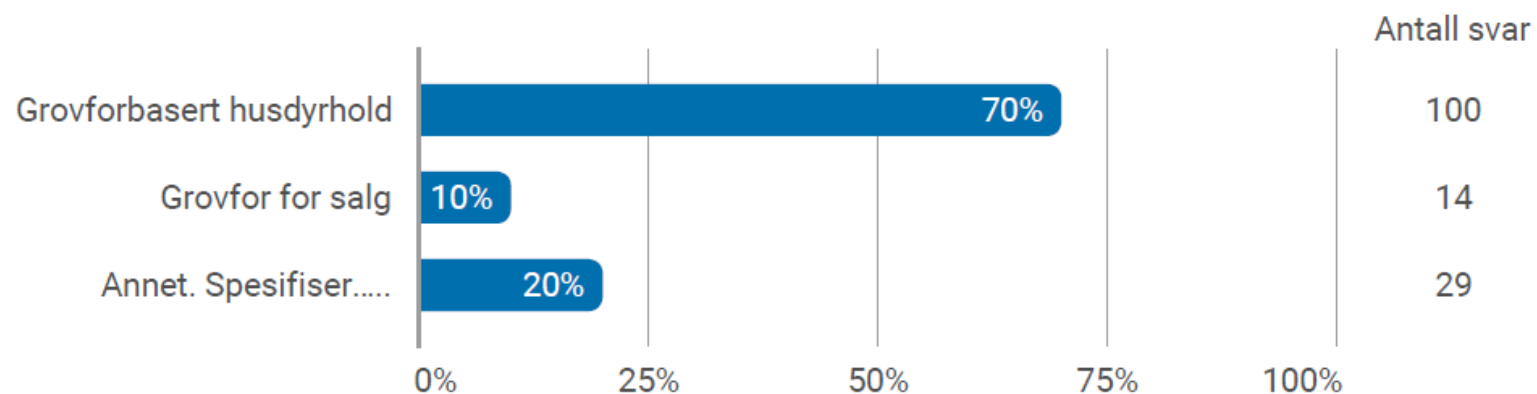
Hvem svarer?

- Menn 74%, kvinner 26%
- Alder:
 - 30-49 år: 25%
 - 50-69 år: 50%
 - 70 og eldre: 25%
- Fylkesfordeling
 - Relativt jevnt fordelt, men merkelig få svar fra M& Ro og Trøndelag
- Eier eller leier?
 - 96 % er grunneiere, 3% leietakere og 1% ideell organisasjon
- Egen jordbruksvirksomhet?
 - Ja, 55% svarer at eiendommen er i drift
 - Nei, 45% svarer at den er ute av drift

De med aktiv jordbruksdrift



Jeg driver med følgende jordbruksdrift:

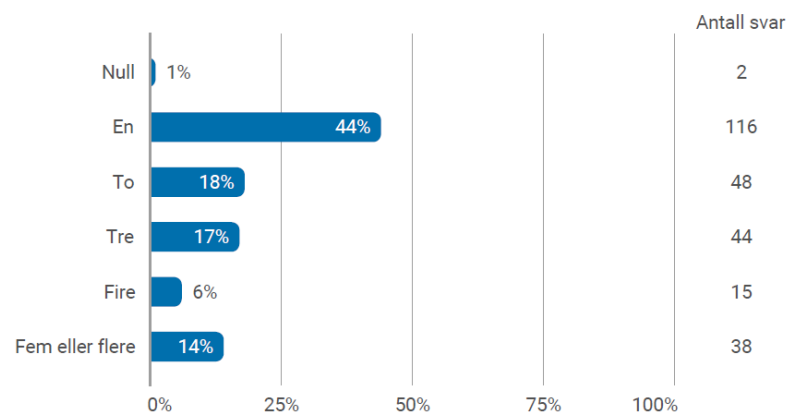


Annet: husdyr, korn, belgvekster, planteprod., frukt, egg, kylling.

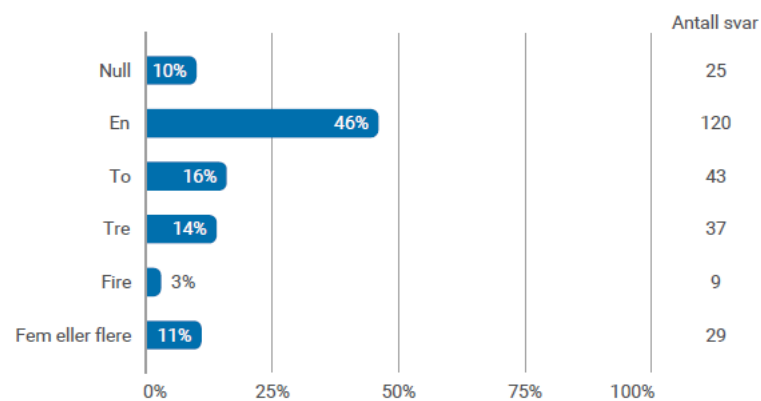
Hvor mange slåttemarker skjøtter de hver, og hvem utfører skjøtselen?

- Majoriteten utfører den praktiske skjøtselen selv (83%)

Hvor mange områder (adskilte arealer) med slåttemark skjøtter du?



Hvor mange av slåttemarkene er du eier av?



- Snitt 2,25 adskilte slåttemarker skjøttes av hver respondent!

Dette tyder på at antall slåttemarker i hevd og ant dekar under oppfølging gjennom handlingsplanen er større enn antatt



Skjøtselsplanprosessen

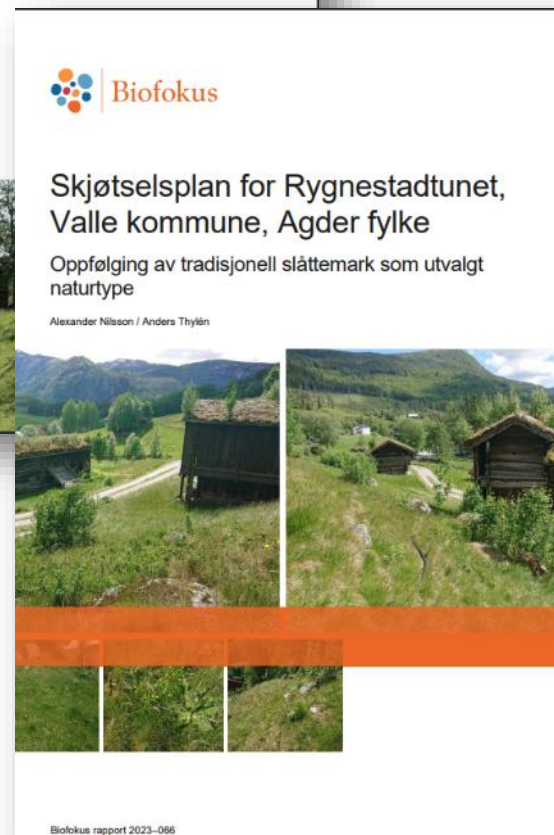
- Tema: Når blei skjøtselsplanen utforma (1.versjon)

Tabell 1. I spørreundersøkelsen oppga 210 respondenter årstall for når de for første gang de fikk utarbeid skjøtselsplan. Årstallene er sammenstilt i 5 års intervaller i tabellen (n=210)

År	Antall skjøtselsplaner	Prosent %
2020-2024	35	17
2015- 2019	67	32
2010-2014	91	43
2005-2009	10	5
før 2005	7	3

- Majoriteten (<83%) hadde skjøtselsplan før 2020
- For over halvparten er det mer enn 10 år siden de fikk skjøtselsplan

En stor andel av respondentene har vært lenge med i handlingsplanarbeidet.

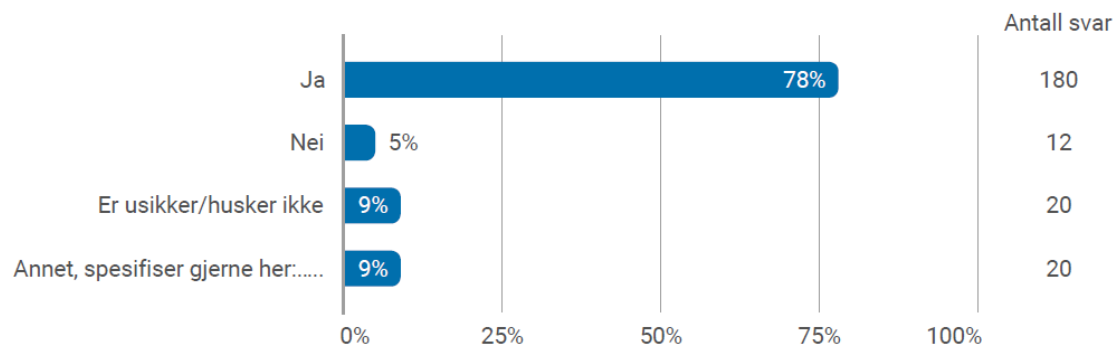


Skjøtselsplanprosessen forts.

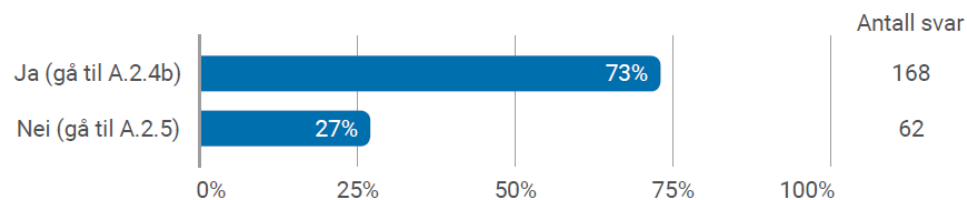
Tema: Hvordan inkluderes grunneierne i planprosessen?

Verd å merke seg:
Gjennomgående
svarer en stor
majoritet, mellom
70-90 %, at de blir
inkludert i de ulike
fasene/
problemstillingene

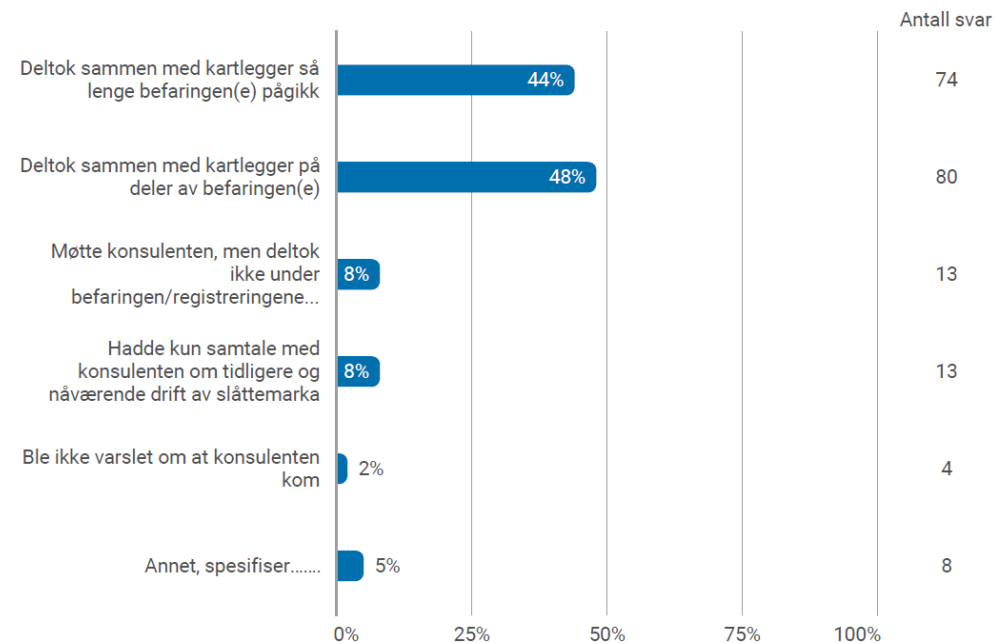
A.1.2 Ble det gjort en avtale på forhånd for å finne et tidspunkt for befaringen som passet for deg?



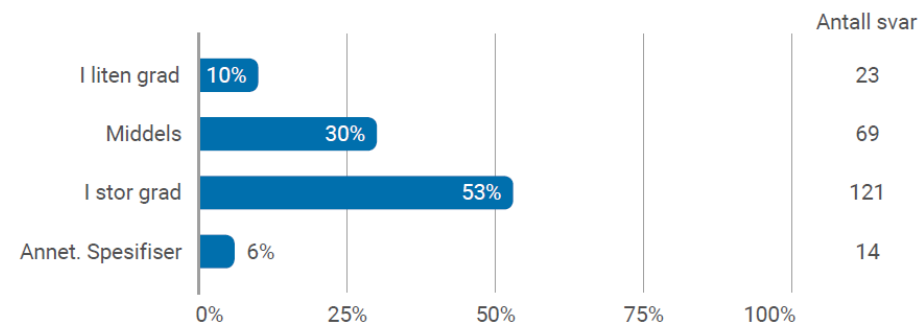
A.2.4a. Deltok du på befaringen(e)?



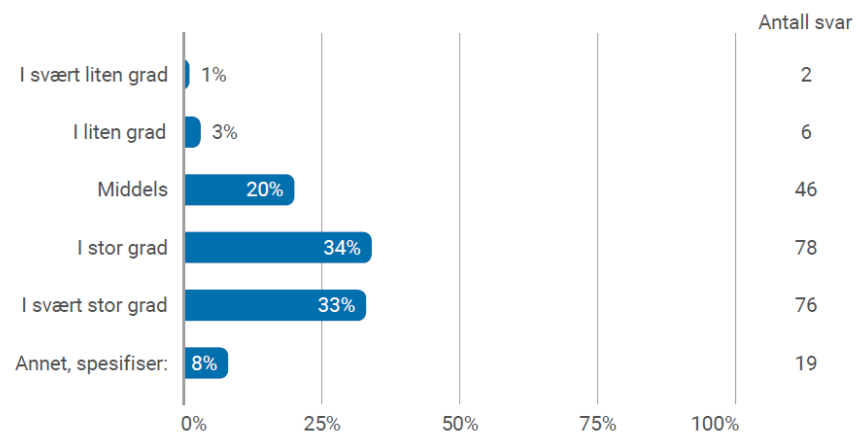
A.2.4b Hvordan deltok du på befaringen(e)? (mer enn ett kryss er mulig)



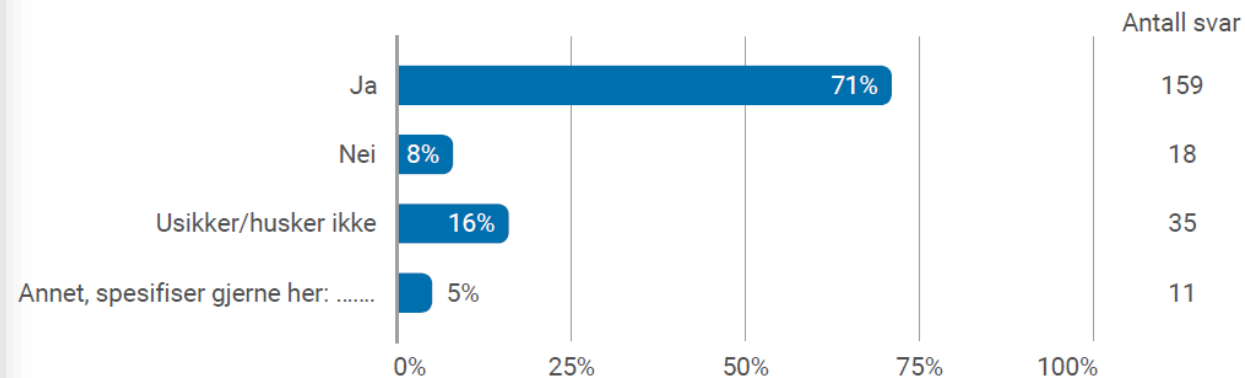
A.3.1 I hvor stor grad opplevde du å bli informert og inkludert underveis i arbeidet med skjøtselsplanen?



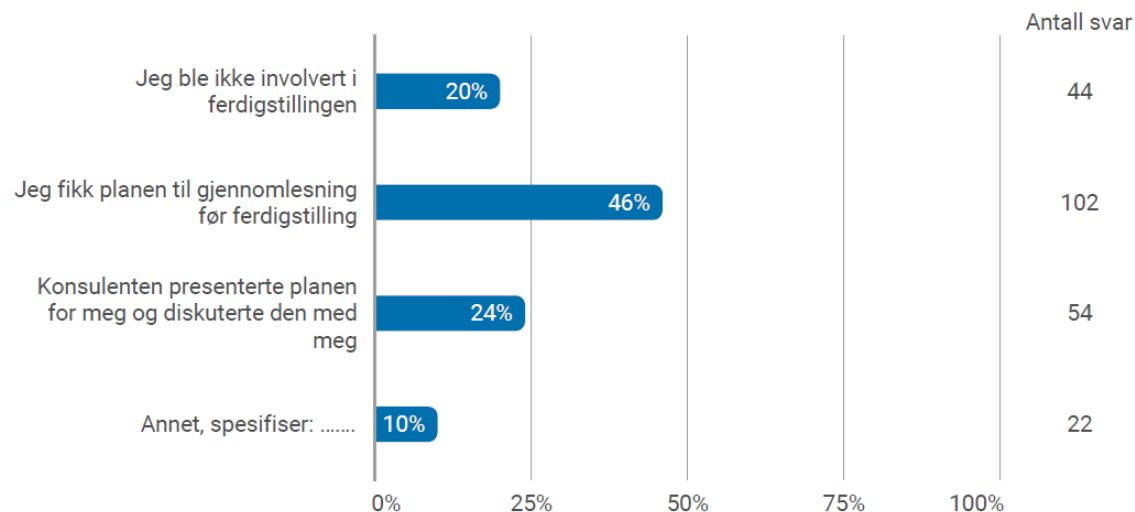
A.2.6. I hvilken grad opplevde du at konsulenten åpnet for å diskutere praktiske løsninger for skjøtselen med deg?



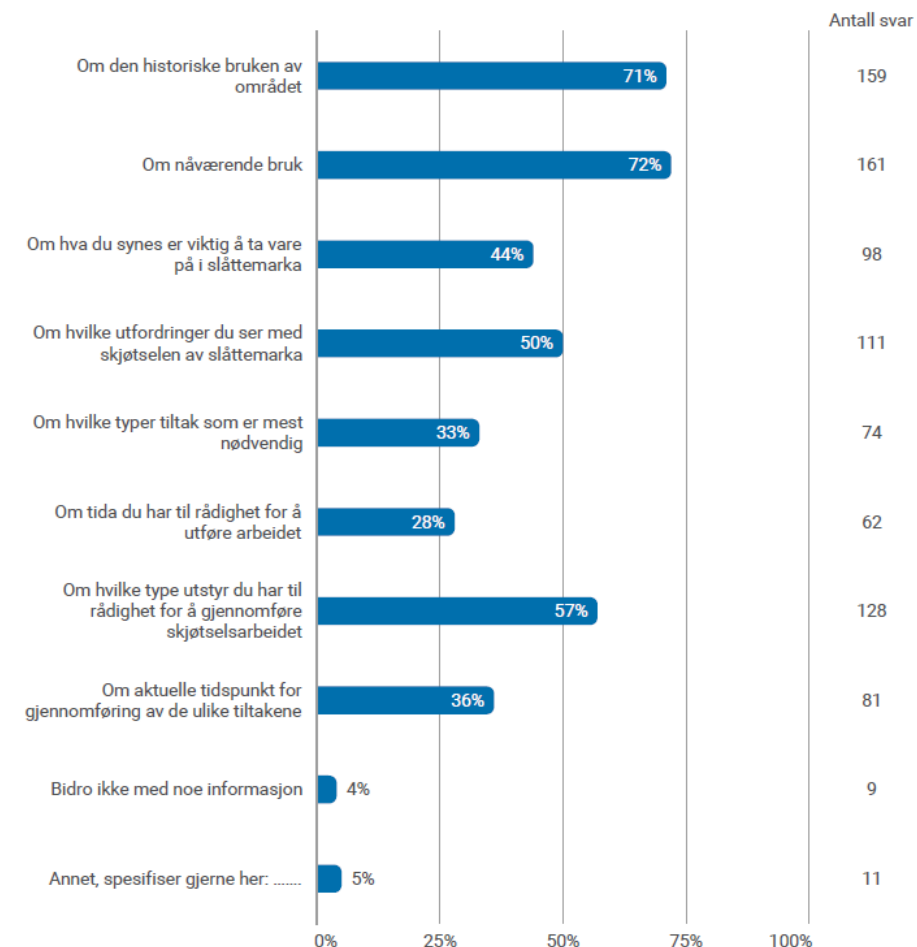
A.3.3 Ble du kontaktet av konsulenten etter befaring?



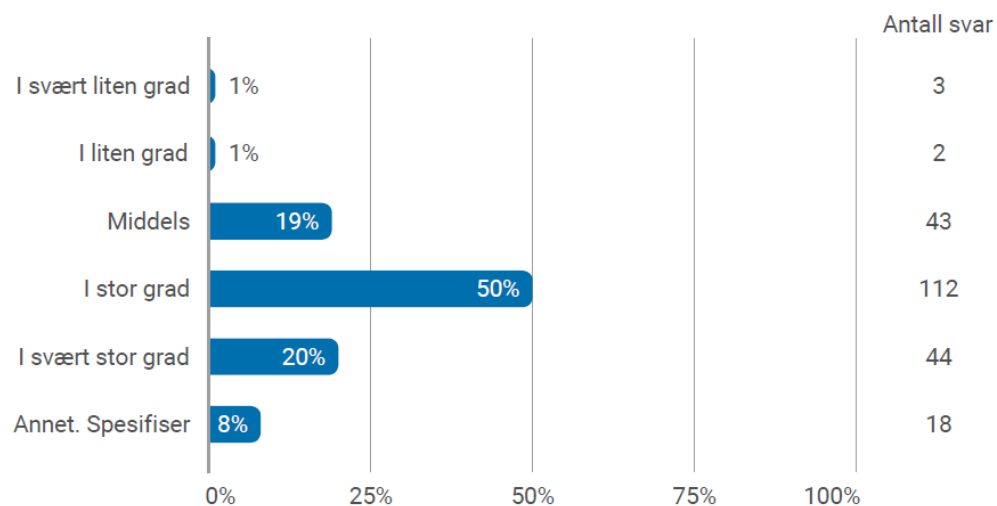
A.4.1 Hvordan var din medvirkning i sluttfasen?



A.3.2. Hvilken type informasjon bidro du mest med inn til skjøtselsplanen? (flere kryss mulig)



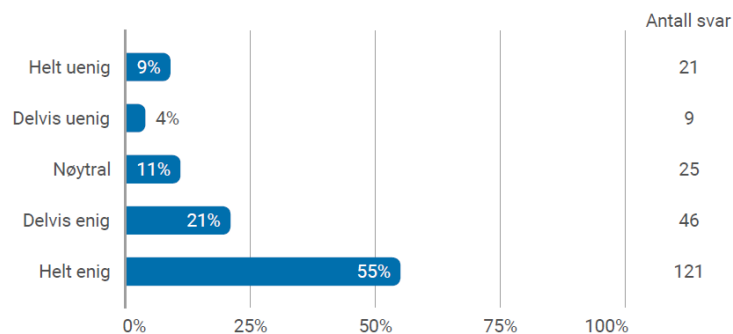
A.4.2 Opplever du at dine innspill ble tatt hensyn til i skjøtselsplanen?



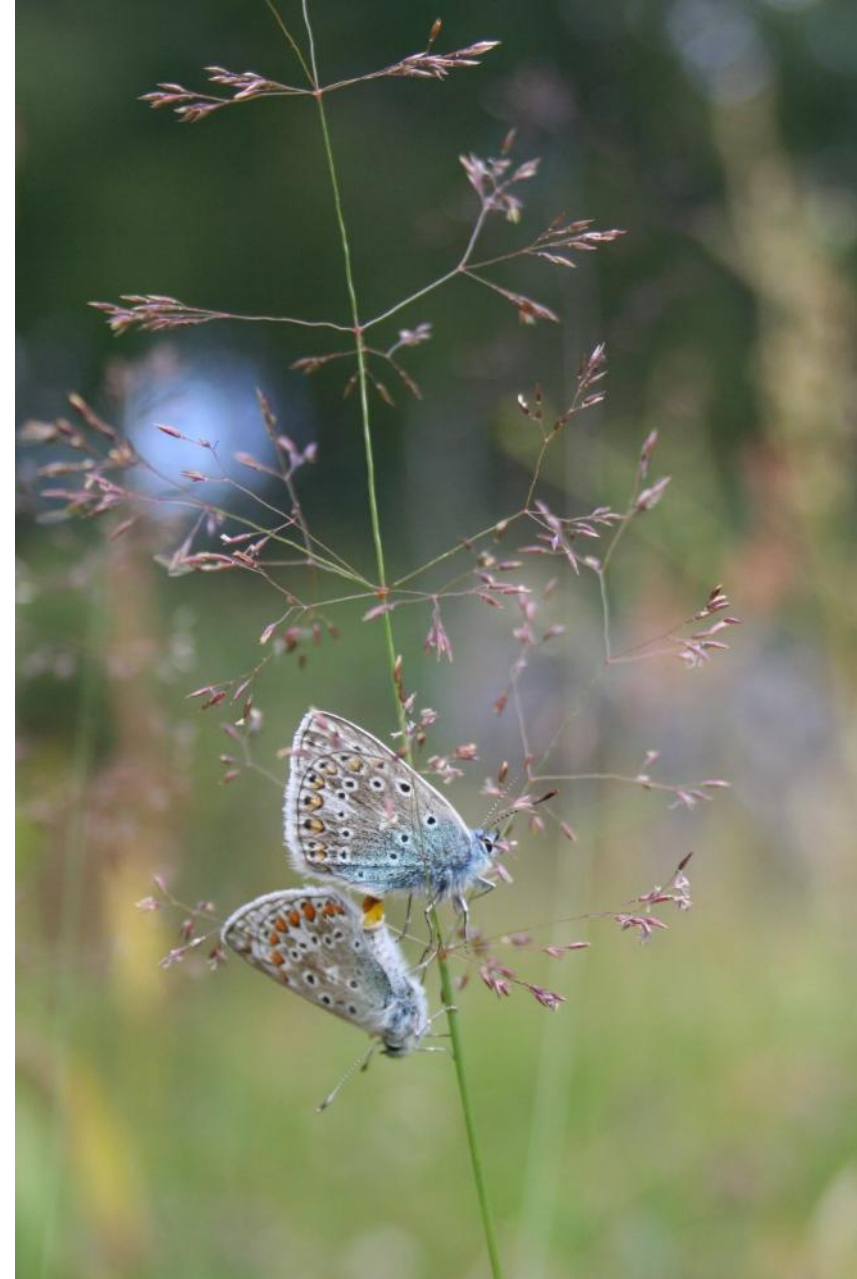
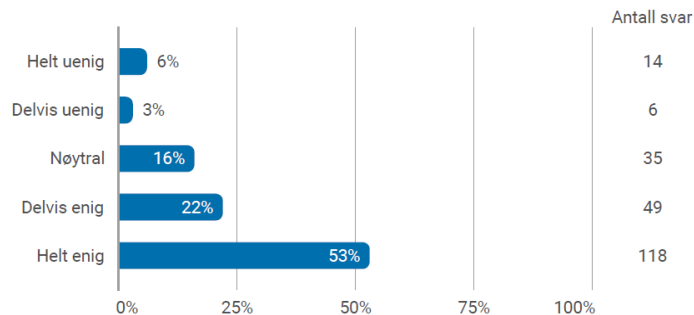
Skjøtselsplanprosessen forts.

Hva sitter respondentene igjen med?

A.5.2 I løpet av prosessen, fikk jeg ny kunnskap om plantemangfoldet/det biologiske mangfoldet i slåttemarka mi



A.5.3 Jeg opplevde å bli inspirert og motivert til å drive med skjøtselsarbeid gjennom kontakten med skjøtselsplanskriver.



«Ved nyoppstartet planarbeid er 2 befaringer avholdt uten vi blei orientert eller gitt anledning til deltakelser, det er helt uakseptabelt og så respektløst at det er usikkert om vi vil prioritere lokalitetene i fremtiden».

«Ja for de første planer ble det avtalt, men dessverre ikke nylig startet revisjon og nye planer hvor jeg ikke en gang ble orientert om avholdt befaring - hvilket oppleves meget negativt».

Et annet sted svares det «Hva angår planarbeid startet år 2023 fikk vi dessverre ingen informasjon og ikke tilbud om deltakelse. I samtlige andre planer fra år 2012 har det vært god informasjon/dialog, det er i så måte veldig skuffende (også mht helhet med lokale naturverdier/kulturlandskap) at ikke nåværende konsulent/firma tok kontakt før i ettertid)».

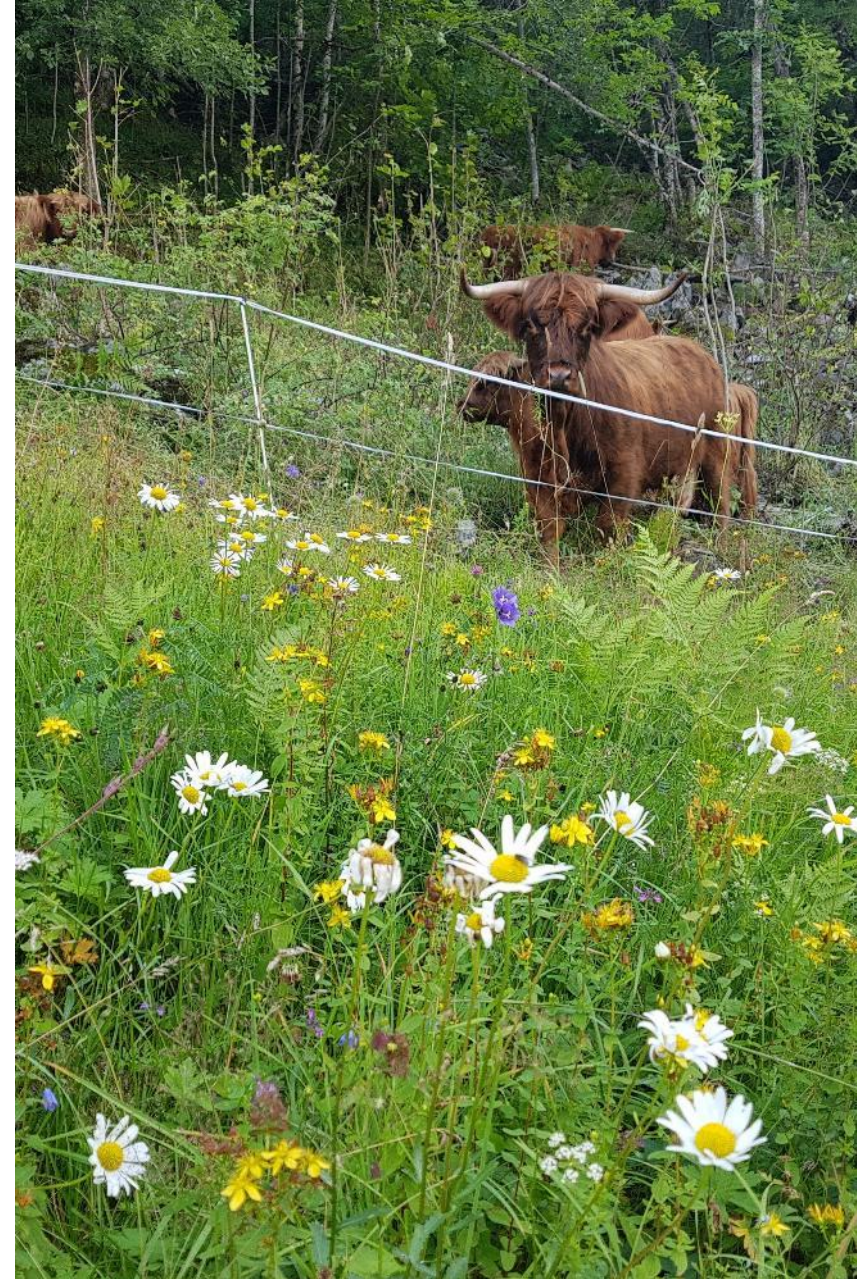
Forskjeller mellom de som har og ikke har skjøtselsplan

Tema kontinuitet og endringer:

Har skjøtselsplan=218 respondenter/ ikke har = 22 respondenter

- Sammenhengende kontinuerlig drift av slåttemarka? 60%/80%
- Skjøtselen videreføres slik den «alltid» har blitt gjennomført; 68%/65%
- Modernisering/forenkling av skjøtselen: 56%/37%

De uten skjøtselsplan (med aktiv drift) som får RMP til skjøtsel har i større grad slåttemarker som har hatt kontinuerlig drift, og som i mindre grad har modernisert drifta. Sterkere forankra i den lokale tradisjonen?



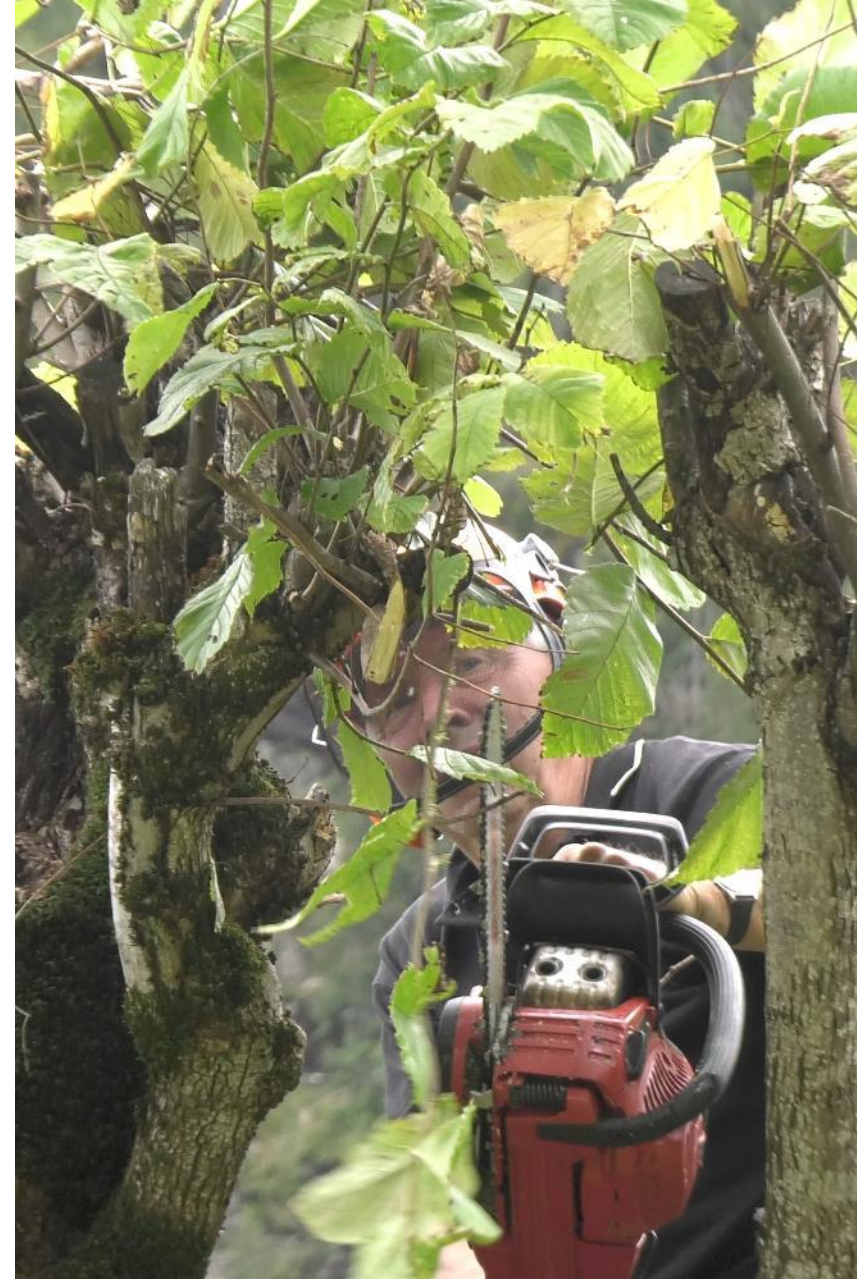
Forskjeller mellom de som har og ikke har skjøtselsplan, forts.

Tema: Aktuelle tiltak og utstyr:

Har skjøtselsplan = 218 respondenter/ ikke har = 22 respondenter

- Sentrale tiltak (en årlig sein slått, tørking, raking, bortkjøring. Gjennomføres av majoriteten, i snitt 86%/ 71%)
- Jevnlig rydding og hogst i kantene: 73%/ 60%
- Vår-raking, slått av kanter gjennomføres av ca 30% i begge gruppene.
- Brenne daugras, mosetiltak, håslått, gjennomføres av få i begge gruppene
- Flere lauver hos de som har plan (16%/5%).
- Hos de uten plan gjennomføres flere negative tiltak som beitepussing (8%/16%) og gjødsling (2%/11%)

Skjøtselsplanprosessen virker bevisstgjørende på hva som er positive og negative tiltak ?



Forskjeller mellom de som har og ikke har skjøtselsplan, forts.

Tema: Beiting og bruk av høyet til fôr

Har skjøtselsplan = 218 respondenter/ ikke har = 22 respondenter

- Beiting i slåttemarka: ca 50%/ 75%
- Beitetidspunkt:
 - vår og høst : 23%/40%
 - Kun høst: 26%/ 30%
 - Kun vår: 2%/6%
- Sau vanligst beitedyr: 47%/ 63%
- Høyet brukes til egne dyr: 40%/ 63%



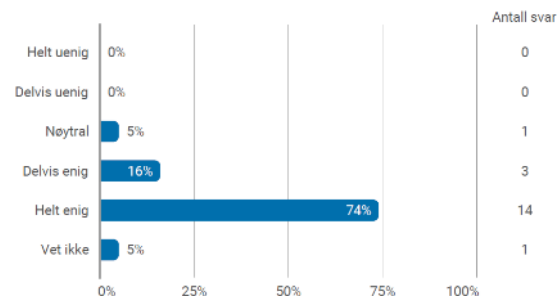
Forskjeller mellom de som har og ikke har skjøtselsplan, forts.

Tema: Motivasjon og framtidig skjøtsel

Har skjøtselsplan = 218 respondenter/ ikke har = 22 respondenter

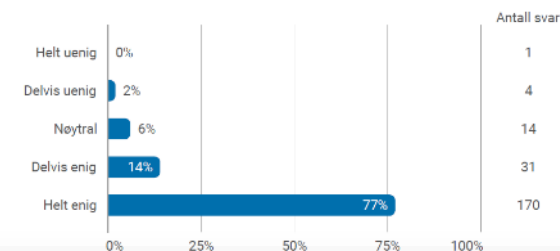
- Det å ta vare på det biologiske mangfoldet er motiverende! (77%) 86%/ 77%
- Ser at skjøtselen er bra for mangfoldet: 91%/ 68%
- Blir motivert av å treffe andre med slåttemark: 66%/40%
- Sannsynlig at slåttemarka skjøttes om 5 år: 75%/90%

B.2.18. Det er sannsynlig at jeg også skjøtter slåttemarka på samme måten om 5 år

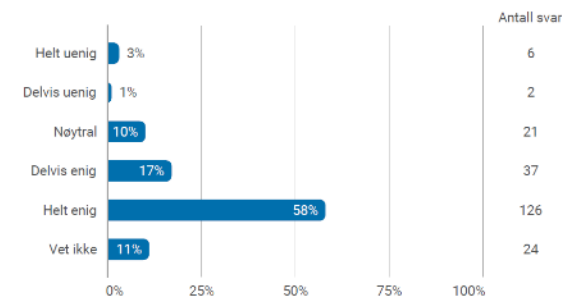


Har skjøtselsplan:

A.6.8. Jeg ser at tiltakene jeg gjennomfører er bra for artene i enga

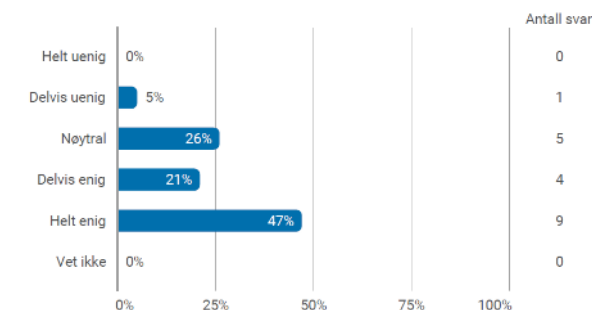


A.6.23. Det er sannsynlig at jeg også skjøtter slåttemarka på samme måten om 5 år



Har ikke skjøtselsplan:

B.2.15. Jeg ser at tiltakene jeg gjennomfører er bra for artene i enga





Oppsummering spørreundersøkelse

Spørreundersøkelsen avslører:

- Det gjennomføres en meget stor innsats og engasjementet er stort. Flere slåttemarken enn antatt er under oppfølging.
- En stor andel av respondentene har vært lenge med i handlingsplanarbeidet
- Skjøtselen gjennomføres i hovedsak av grunneierne sjøl
- Majoriteten er godt involvert i skjøtselsplanprosessen, med mulighet til å påvirke og bidra.
- Negative erfaringer med manglende inkludering i planprosessen forekommer og bør tas til etterretning for å forbedre den videre oppfølgingen av slåttemarkene.
- De fleste opplever positive effekter av skjøtselstiltakene, noe som styrker motivasjonen til fortsatt arbeid.
- Flesteparten av de som svarer, ser også for seg at de fortsatt skjøtter slåttemarkene om fem år.

5.min pause!



Intervjuer av grunneiere

- Informanter fra spørreundersøkelsen
- Teams/telefon
- Seks grunneiere intervjuet

Gode erfaringer → Dårlige erfaringer

- Fire grunneiere/brukere med skjøtselsplan
 - To grunneiere/brukere uten skjøtselsplan
- Bedre forståelse mht. hva som fungerer/ikke fungerer
 - Evt. forskjeller mht. RMP og «trua naturtyper»



Foto: B. Bele

Resultater – grunneiere med skjøtselsplan

Når prosessen fungerer bra:

- Skjøtselsplanen er godt tilpasset:
 - ✓ Ingen vesentlige endringer
- God og tett dialog:
 - ✓ Kontakt flere ganger
 - ✓ Grunneier bidrar med informasjon om historie/driften
 - ✓ Åpen diskusjon, hva er praktisk å gjennomføre?
- Utarbeiding av skjøtselsplanen - en læringsprosess for grunneier
 - ✓ Kunnskap om arts mangfoldet
 - ✓ Tips om skjøtselstiltak
 - ✓ Påpeker nødvendigheten av fagfolk sin kompetanse



Illustrasjonsfoto: B. Bele

Når prosessen ikke fungerer så bra:

- Grunneier opplever ikke å være godt nok inkludert i prosessen
 - ✓ Manglende/dårlig dialog
 - ✓ Manglende kunnskapsoverføring
 - ✓ Ikke muligheter for innspill
 - ✓ Arbeidet tar lang tid



Illustrasjonsfoto: B. Bele

- Grunneier opplever å ikke være en ressurs i skjøtselsplanarbeidet
 - ✓ Har meldt inn til forvaltningen om verdiene i slåttemarka selv
 - ✓ Har førstehånds kunnskap om historien
 - ✓ De skal selv utføre arbeidet, ivareta tradisjonene
- Konsulent/fagperson uttrykker spesifikke interesser
 - ✓ Ensidig fokus mot biodiversitet
- Manglende landbruksfaglig tilnærming



Illustrasjonsfoto: B. Bele

«Den aktive bonden»- gården som levebrød

Økonomien/tilskuddet er avgjørende:

- ✓ Økonomien har blitt svekket de siste årene
- ✓ Både gårdsdrifta generelt og det å drive skjøtsel må være lønnsomt
- ✓ Det praktiske og det økonomiske henger tett sammen
 - tilskuddssatser knyttet til ulike tiltak bør inkluderes i planene
- ✓ Tilskuddene for lave til å leie inn hjelp til skjøtselen
- ✓ Mister tilskudd ved overganger til andre ordninger (fra «trua naturtyper» til verneområdemidler)
- ✓ **Tilskuddene bør økes!**



Illustrasjonsfoto: B. Bele

Den aktive bonden ønsker å bidrar mht.:

- ✓ Biologisk mangfold og andre fellesverdier
 - ✓ Opprettholde tradisjonene, overføre kunnskap
 - ✓ Formidlingsaktiviteter
-
- **Tradisjonelt/manuelt arbeid** er en verdi i seg selv
 - Skjøtselen bidrar med «**godt høy**» og ivaretar **gode beiter**
-
- **MEN:**
 - ✓ Sprik mellom «idealskjøtselen» og hva som er praktisk mulig
 - ✓ Skjøtselen og ordinær drift
 - ✓ Mangler ofte utstyr
-
- Ønsker å **øke kompetansen** sin



Illustrasjonsfoto: B. Bele

Idealskjøtsel er ikke alltid mulig

- Tiltak som beskrives kan ikke gjennomføres i praksis....
- «Ideell kjøtsel» vs. bøndernes arbeidssituasjon ...
- Skjøtselstiltak griper inn i gårdens driftssystem
 - Ekstra kostnader og mye ekstra arbeid
 - Ofte behøves en bedre landbruksfaglig tilnærming
 - Noen uttrykker ønske om å skjøtte arealene sine uten «ekstern innblanding»



Illustrasjonsfoto: B. Bele

Grunneiere uten skjøtselsplan

- Mottar tilskudd kun gjennom RMP
 - ✓ Tok selv initiativ til kartleggingen
 - ✓ Kjenner til/ kjenner ikke til tilskuddsordningen «trua naturtyper»
 - ✓ Tilskuddet veldig lavt...



Illustrasjonsfoto: B. Bele

- **Motivasjonsfaktorer**
 - ✓ Genuin interesse, idealisme
 - ✓ Viderefører tradisjonen
 - ✓ Landskapskvaliteter ivaretas, øke mangfoldet
 - ✓ Høyet anvendes
- **Behov for skjøtselsplan?**
 - ✓ «Har den i hodet»
 - ✓ Interessert i all veiledning, nettverk, fagdager



Illustrasjonsfoto: B. Bele

Statsforvalternes regionale veiledere (gjelder RMP)

- Fungerer ikke optimalt i alle tilfeller
- Noen har justert den tradisjonelle driftsmåten
 - Som følge av rådene i veilederen
 - Observerer negativ effekt av dette på arts mangfoldet
- Det beste vil være å videreføre den tradisjonelle driften
 - Justere veilederne slik at det oppnås nødvendig fleksibilitet
 - Kontinuitet sikres



Illustrasjonsfoto: B. Bele

«Hobbybrukeren»:

- Økonomien/tilskuddet er ikke så viktig
 - ✓ Fritidsbolig/helårsbolig
 - ✓ Inntekta si fra andre jobber
 - ✓ Vil uansett tilskudd gjennomføre skjøtselen
- Motivasjonsfaktorer:
 - ✓ Tradisjoner, barndomsminner, opplevelser
 - ✓ Helhetlig fokus (bygningstilstand, landskap)
 - ✓ Holder kulturminner, steingjerder/murer synlige i landskapet
 - ✓ Interesse for arts mangfoldet, naturen
 - ✓ Tradisjonelle redskaper (ljå)
- Kontinuitet og langtidsperspektiv
 - ✓ «Gjør som det alltid har blitt gjort»
 - ✓ Ønsker å øke kompetansen sin



Illustrasjonsfoto: B. Bele

Nye skjøtselsplanmaler

- Nye maler ble lansert i 2018:
 - Skal skulle bidra til å sikre grunneiermedvirkningen i skjøtselsplanprosessene
 - Disse er likevel ikke alltid anvendt

Sterkere engasjement ønskes fra Statsforvalteren

- Statsforvalteren bør ta første kontakt med grunneier
 - Grunneierne kjenner ikke til konsulentfirmaene
- Tettere oppfølging er ønskelig
 - Bekreftelse på at tiltakene gagnar verdiene
 - Trenger at noen bryr seg om den jobben som gjøres



Illustrasjonsfoto: B. Bele

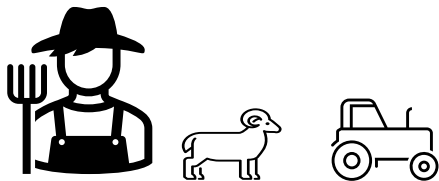
Hva grunneierne uttrykker og hva som framgår i skjøtselsplanene

Grunneiere uttrykker i intervju:

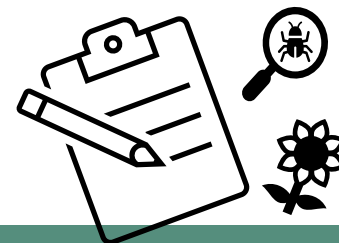
- Manglende dialog og involvering
- Opplevde ikke å være del av en prosess
- Opplevde å ikke bli behandlet som en ressurs
- Liten mulighet for innspill i slutfasen
- Upraktiske/arbeidsomme tiltak foreslås
- Savner landbruksfaglig tilnærming

Fra skjøtselsplanene framgår:

- Planen er utarbeidet i samråd med grunneier
- Gammel mal/annen mal anvendt (2018, 2020)
- Fortsatt dialog med grunneier viktig
- Skjøtselsplanen baseres på befaring/intervju med grunneier
- Skjøtselstiltak som går imot tradisjonell drift foreslås likevel
- Faglig funderte råd (men mest fokus på biologiske verdier)



Skjøtselsplanene bør beskrive skjæringspunktet mellom det som er faglig tilrådelig og det som er praktisk gjennomførbart!



Intervjuer av konsulenter/rådgivere

- Kvalitative intervjuer med fire konsulentfirmaer
- For å få innblikk i:
 - Hvordan de jobber med grunneiermedvirkningen
 - Hva som kan gjøres for å forbedre involveringen



Bjørn Egil Flø

Førstekontakten med grunneier viktig:

- Viktig å etablere tillit
- En sosial prosess
- Forventningene, hverdagen, kunnskapen, ferdighetene
- Vanskelig å få tak i grunneier
- Grunneier kan være skeptisk
- Folk ønsker direkte tilgang til de som besitter myndighet



Illustrasjonsfoto: B. Bele

Konsulentene ønsker å lage gode planer:

- En motivasjon for dem å skrive gode planer
- Er genuint opptatt av det biologiske mangfoldet
- Malene fungerer best når grunneier deltar på befaringene
 - Utfordrende når grunneier ikke har tid
 - Manglende informasjon er krevende
 - Planene blir bedre ved god involvering



Illustrasjonsfoto: B. Bele

Oppleveres grunneierne som brysomme?

- Grunneiere som interesserte i skjøtsel er ikke det
- Grunneiere som kun er interesserte i tilskuddet kan oppleves som det
- Ikke hadde klart å opprette en god relasjon med grunneier ?

Hva med budsjetttrammene?

- Opplever ikke stress mht. budsjetttrammer
- Oppdrag går både i pluss og minus



Illustrasjonsfoto: B. Bele

- **Når samarbeidet med grunneier har opplevdes som fint:**

- Da er det hyggelig å være på jobb
- At tidsbruken øker er ikke så viktig
- Får overlevert kunnskap, gjerne fra eldre bønder

- **Konsulentens utvidede interesse**

- Selvevaluering, nye besøk i lokaliteten
- Se de som gjør den viktige jobben med skjøtselen

- **Landbrukskompetanse:**

- Mangel på dette kan føre til at samarbeidet «går i lås»
- Halvparten av dem skulle ønsket å hatt det (de andre hadde dette)
- Noen ganger er innholdet i skjøtselsplanene så «romantisk» at de aldri kommer til å følges



Illustrasjonsfoto: B. Bele



Oppsummering

Grunneiernes frivillige deltakelse, aktive medvirkning og positive innstilling danner basisen og sjøelve fundamentet i ivaretakelsen av den kritisk trua og utvalgte naturtypen slåttemark. Grunneierne og brukerne av slåttemarkene ivaretar ved sin årlige skjøtsel svært store og verdifulle biomangfoldverdier for framtida og for oss alle.

En stor majoritet av de som skjøtter opplever skjøtselsarbeidet som meningsfullt, og motiveres av at de ivaretar biomangfold, tradisjon og holder arealene åpne og i hevd.

Råd til videre oppfølging i handlingsplan-arbeidet

Oppfølgingen etter Arvesølvsmodellen er vellykka, men det bør (fortsatt) rettes søkelys mot :

- Grunneierne må være sterkt involvert og i tett dialog med konsulenten i løpet av hele skjøtselsplanprosessen
- Skjøtselsplanmalene utarbeidet av Miljødirektoratet bør anvendes
- Skjøtselsrådene i skjøtselsplanen må være avklart med grunneier og må være mulig å gjennomføre i praksis
- I de tilfellene der skjøtselen fungerer bra og tilstanden til slåttemarka er god, er det ingen grunn til større endringer som avviker fra grunneiers praksis
- Relevante landbruksfaglige problemstillinger knyttet til skjøtselen må inkluderes i skjøtselsplanprosessene
- Statsforvalteren bør ta en tydeligere rolle med tanke på førstekontakten mot grunneier og sørge for god informasjonsflyt
- Et vidt spenn av regionale arrangementer knyttet til slåttemarker/blomsterenger bør inkludere både den yngre generasjonen og eldre kulturbærere, slik at man sikrer overføring av den erfaringsbaserte kunnskapen

Takk for oppmerksomheten!

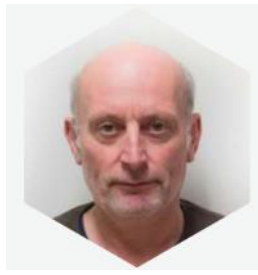
Avdeling: Kulturlandskap og biomangfold



bolette.bele
@nibio.no



elin.blutec
her@nibio.no



pal.thorvald
sen@nibio.no



synnove.
grenne@
nibio.no



Marie Uhlen
maurseth



ellen.
svalheim@
nibio.no

Avdeling: Økonomi og samfunn



bjorn.flo@nibio.no

Grunneierne sikrer arts mangfoldet i den kritisk
trua og utvalgte naturtypen slåttemark

-Men hvordan sikre god inkludering og oppfølging av grunneierne?



NIBIO RAPPORT | VOL. 8 | NR. 8 | 2025



NIBIO POP

VOL. 11 - NR. 99 - 2025



Figur 1 Grunneierne styrer at det blir et godt og jevnt skjøtsel av slåttemarkene for å sikre arts mangfoldet, og at det er en viktig del av arbeidet med å sikre slåttemarkene.

Grunneiermedvirkning i skjøtselplanprosesser

Slåttemarkene er en kritisk trua naturtype som er avhengig av skjøtsel. I all hovedsak er det grunneierne selv som gjennomfører skjøtselstiltakene og som tar vare på det biologiske mangfoldet. Tilskudd til skjøtselarbeidet gis via Miljødirektoratets og Landbruksdirektoratets ordninger.

SLÅTTEMARKENE ER KritisK TRUA

Slåttemarkene er en av de mest artsrike naturtypene i Norge. Slåttemarkene er en kritisk trua (CT) naturtype. Slåttemarkene er i tillegg en naturtype som er i ferd av å forsvinne. Slåttemarkene er en naturtype som er i ferd av å forsvinne. Slåttemarkene er en naturtype som er i ferd av å forsvinne.

TILSKUDDORDNINGER TIL SKJØTSEL

Slåttemarkene er avhengig av jevnt og tradisjonelt skjøtsel, og det er et hovedsakelig grunneieransvar som gjennomføres. Tiltakene og på den måten tar vare på det biologiske mangfoldet i ulike områder. For å sikre restaureringen og opprettholdelsen i slåttemarkene kan grunneier søke tilskudd, i hovedsak gjennom miljødirektoratet sin ordning. Tilskudd til skjøtsel som består av skjøtsel og landbruksmidler som legemidler og gjødsel (SLÅT) tilskudd, i enkelte tilfeller kombineres også ulike tilskuddsordninger. Grunneierne som mottar tilskudd fra miljødirektoratet, har

bjørn Egil Flø, Elin Blutec, Synnøve Nordal Grenne,
vårdsen
funn, NIBIO

<https://hdl.handle.net/11250/3195938>